

Preek over Matteüs 3:1-12

- Schildwolde, 4 december 2016
- Kees van Dusseldorp
- serie 'Maak het mee... met Johannes: Hij komt!'

'Maak het mee... met Johannes: Hij komt eraan!'

aansteken 2^e adventskaars

votum en groet

Ld.26:1,4

wetslezing

advents-challenge 2

Ps.140:1,3,4,8,9,10

gebed

lezen: Mat. 3:1-12

Jes. 11:1-10 / 2 Kor. 7:8-12

Gz.48:2,3

kindermoment groep 3/4

Ps.49:1 [Wiekslag 5-8]

preek

Ld.126

gebed

collecte

Ps.43:3,5

zegen

Gemeente van Jezus Christus,

** boeteprediking als voorbereiding? **

'Hij komt eraan!'

Je zult het maar meemaken. Dat hier ineens een man van een jaar of dertig, met lange haren en een ruige baard de kerk binnenstapt en dan deze boodschap heeft. 'Hij komt eraan! Dit is het moment om je leven te veranderen! Want Gods nieuwe wereld is dichtbij! Maak je klaar voor de komst van de Heer! Kom hier, dan ga ik je dopen!'

En stel je voor dat bijvoorbeeld de ouderlingen naar hem toekomen en hij begint te schelden: 'Stelletje slangen! Denken jullie dat je kunt ontsnappen aan de straf van God? Laat eerst maar eens zien dat jullie goed kunnen leven. Want Hij komt eraan en zal jullie dopen met vuur en Geest. Zorg dat je er klaar voor bent!'

Hoe zou zoiets voelen? Ongemakkelijk? Vanwege de verstoring van de kerkdienst? Bewogen? Omdat je je afvraagt of je de politie moet bellen? Of misschien een beetje in de war? Omdat hij zulke scherpe dingen zegt? Omdat jij misschien ook een keuze moet maken? En moet beslissen of jij ook naar voren moet komen of niet?

Nee, zoiets verwacht je niet. Johannes de Doper is geweest en zal niet weer komen. Er staat toch nergens in de Bijbel dat er nog een keer zo'n boeteprofeet zal komen voordat Jezus terugkomt? Want dat was de functie van Johannes de Doper. Hij begon een half jaar eerder dan Jezus met zijn werk. Zijn preekwerk en zijn doopwerk. Hij was scherp, werd later door de koning gearresteerd en onthoofd.

Maar eerst bereidt hij de mensen voor op de komst van de Heer. Met een oproep tot bekering en voorbereiding. Met een duidelijke uitdaging: laat zien dat je spijt hebt van je verkeerde daden door je te laten dopen. Want de Heer komt eraan! En bij Hem heb je geen tijd meer: Hij zal het slechte verbranden in het vuur van Gods oordeel. En de mensen redden die zich door Hem laten dopen met de Heilige Geest.

Weet je wat het meest vreemde is: Dat duizenden mensen naar Johannes komen luisteren. En dat ze zich massaal laten dopen door die vreemde man in de woestijn. Terwijl hij toch niet zo'n aantrekkelijke boodschap en goede presentatie heeft. Hij heeft geen mooi verhaal dat iedereen over de bol aait. Hij roept indringend op tot boete en bekering. Hij wijst haarscherp de zonden aan. Hij waarschuwt iedereen voor de dreiging van Gods oordeel. Aan de komst van de Heer gaat een boeteprediker vooraf. Bekering is de beste voorbereiding. En de mensen luisteren naar hem!

** dat maakt onrustig

Weet je, als je denkt, 'Gelukkig dat dit vanmorgen hier niet gebeurt', dan moet ik je uit de droom helpen. Als je denkt: 'Die Johannes de Doper, dat was vroeger', dan wil ik je toch even wakker schudden. Neem niet teveel afstand. Zeker, het optreden van de Doper had een functie in Israel, tweeduizend jaar geleden. Een wake-up call voor de mensen in Israel. Ter voorbereiding op het preekwerk van Jezus Christus.

Maar de stem van Johannes draagt ver. Zijn boodschap is niet afgesloten, de prikkel ervan is niet weg. Zijn waarschuwing is ook op ons gericht. Ook al staan we niet aan de over van de Jordaan in de woestijn van Juda. Leg zijn oproep tot boete en bekering niet onder een dikke, grijze laag historische stof.

Het is bijvoorbeeld Jezus Christus zelf, die precies dezelfde woorden gebruikt: 'Kom tot inkeer, want het hemels koninkrijk is dichtbij.' Het zijn de apostelen die het goede nieuws brengen, met bevel van geloof en bekering. Paulus, Petrus, Johannes, Jakobus: we lezen het bij hen allemaal. En zij preekten niet alleen voor ongelovige mensen...

Het is een toon die ook thuishoort in de adventstijd. De voorbereidingsweken voor het kerstfeest zijn ook bedoeld om ons geestelijk voor te bereiden op de tweede komst van Jezus Christus. Hem verwachten wij als de Redder en Rechter van de wereld. Dat vraagt om een goede mentaliteit en een goede manier van leven. En omdat die mentaliteit gemakkelijk wegzakt, laten we vandaag de woorden van Johannes de Doper binnenkomen. Het vrederijk komt! Dat gaf de profeet Jesaja door. We hebben er vorige week bij stil gestaan. Vandaag wordt het concreter: Hij komt! De Redder en Rechter.

Wij staan er persoonlijk bij. Niet letterlijk, maar wel geestelijk. Tussen de duizenden mensen bij de Doper. We horen hem oproepen om zonden te erkennen en te stoppen met slechte gewoonten. Om te breken met de oppervlakkigheid. Om afstand te nemen van de verhalen dat het allemaal wel goed komt met de wereld. Dat iedereen voor God toch wel oké is. Het woord van Johannes klinkt door de eeuwen heen. Radikaal, zonder franje. Het scheurt de sluiers kapot en veroorzaakt onrust. En... het roept verlangens wakker en brengt in beweging. Heilzame beweging. Naar de Heer. Naar het vrederijk.

** de komst betekent heil en gericht **

Misschien verbaast het je, zo'n scherpe oproep. Is dit nu een goede voorbereiding op een feest? Voor de joden was het moment aangebroken dat er vele beloften op het punt stonden in vervulling te gaan. Waarom is bekering daarop een goede voorbereiding? En voor ons? Wij weten niet wanneer de Heer weer komt. Moet onze tijd van leven dan steeds weer somber gekleurd worden door aandacht voor zonden en schuld? Het geloof in Jezus Christus is toch een bron van blijdschap, vrede en hoop? Je gaat toch ook niet treuren voor een verjaardag, een bruiloft of wat voor feest dan ook?

Het vrederijk komt. Dat is zeker een feest. Het Rijk dat blijft als alle rijken op aarde zijn verdwenen. Het Rijk, waarvan wij weten dat het leven er goed is, en dat de Here erbij is. Waar geen pijn, verdriet, ziekte, ruzie, angst of dood meer zal zijn. Dat is zeker een feest! Een heerlijk vooruitzicht! We kijken ernaar uit.

Johannes maakt duidelijk, met beroep op de profetie van Jesaja, dat het vrederijk komt, omdat God zelf komt. Maak de weg voor de Heer klaar! Want God komt in zijn glorie. Dat is veel meer dan een feest! Dat past van geen kanten op onze wereld. Het sluit niet aan op ons leven.

De komst van God betekent heil en straf. Dat profeteert Jesaja: De Heer zal komen met kracht en zijn oordeel gaat voor Hem uit. Dat profeteert ook Johannes: Hij die na mij komt zal de dorsvloer reinigen: het koren wordt in de schuur verzameld, het kaf wordt

verbrand. De komst van de Heer is als een heilig vuur, dat alles zuivert: het onheilige wordt aan het licht gebracht en weggebrand en het heilige wordt eveneens openbaar gemaakt en behouden.

Johannes mocht als eerste profeet zeggen: Het is nabij, want Hij komt eraan. In Jezus Christus is het ook begonnen. Maar het is nog niet afgerond. We verwachten zijn tweede komst. Hij die de volmaakte liefde is. En geen haat en egoïsme verdraagt. Hij die de perfecte rechtvaardigheid is. En geen onrecht en misbruik verdraagt. Hij die de radicale heilige is. En geen halfslachtigheid en dubbele agenda's verdraagt. En die daarover ook het vuur van zijn oordeel zal laten gaan. Alleen dan ontstaat er een werkelijk vrede-rijk.

** daarom bekering gevraagd **

Jongelui, jullie krijgen volgende week een dik proefwerk! Wie dat hoort, probeert zijn achterstand zo snel mogelijk in te lopen en bereidt zich zo goed mogelijk voor. Mensen, er komt een zware orkaan aan! We weten niet precies wanneer, maar het zal niet lang duren. Wie dat bericht hoort, die gaat zich voorbereiden. Door voorraden in te slaan. Door alles goed vast te maken. Misschien door tijdelijk te vertrekken.

Gemeente, Gods nieuwe wereld is dichtbij. De Heer komt eraan! Wat is dan de enig juiste voorbereiding? Dat je op de knieën gaat. Dat je je leven opschoont. Dat je de weg voor de Heer naar jouw hart en leven opent. En dat betekent ook een blik naar binnen. Een erkenning van fouten en tekorten. Een belijdenis van zonden. Een opruiming van je slechte gewoonten. Maar vooral: een uitstrekken naar de Geest en genade van de Heer.

Als de Heer komt, zal iedereen op de knieën gaan. Of je nu wilt of niet. Onder de indruk van zijn liefde en macht. Maar je kunt die beweging beter nu al oefenen. Je kunt beter nu op de knieën onder belijdenis van je tekorten en fouten, dan straks pas met alle volken als de tijd gestopt is. Je kunt beter nu met nederigheid en respect God aanbidden, dan straks met angst en jammerklacht. Je kunt beter nu je antwoord geven op de liefde van de Heer en leren leven van zijn genade, dan op het moment dat het te laat is.

Dat is de bekering en de boete, waartoe Johannes oproept. Het inzien, erkennen en belijden van wat niet goed is. En het ontvangen en leven van genade door de Geest van God. Johannes de Doper heeft dit bevel tot bekering indringend verkondigd. Niet zonder reden preekt hij in de woestijn. Zijn kleding was de kleding van een woestijnbewoner. Zijn eten en drinken wees op een vastende levenshouding. De woestijn onderstreept de dorheid van de situatie, waarop hij zijn prediking richt. Bekering en boete gevraagd, ter voorbereiding op het Hemelrijk.

Jongeren en ouderen verzuchten wel eens dat het in de kerk altijd gaat over zonden en schuld. Dat is ook waar. Elke zondag verootmoedigen wij ons voor God en bidden wij om zijn genade. Heel vaak vragen we vergeving voor onze zonden. Maar vergeet niet: het wordt opgeroepen door het prachtige uitzicht van de toekomst. En door de glorie en genade van Jezus Christus. Door de liefde en roeping van God. Daarom kunnen we niet zonder belijdenis van zonden.

** een nieuwe start **

Een boeteprediker krijgt snel het stempel van pessimist. En een oproep tot bekering komt al snel als een waarschuwende vinger over. En toch komen er duizenden mensen naar Johannes de Doper toe. Het heeft een grote en diepe opwekking onder Israël veroorzaakt. Het volk massaal in beweging gebracht. Want Johannes wijst niet alleen de zonden aan, hij biedt een nieuwe start.

Een oproep tot boete gaat altijd gepaard met een belofte van genade. Dat is de structuur van het Woord van God. Het gaat er niet om de mensen kapot te preken. De tranen hebben een doel. Het geeft uitzicht op heil. Wie zijn zonden beleed, werd door Johannes gedoopt. Ondergeduwd in de Jordaan. De Doper, de Onderduwer, noemde men hem. Om weer boven te komen. Een doop van vergeving en vernieuwing. De zonden worden afgespoeld de toewijding aan God wordt vernieuwd. De joden moeten opnieuw door de Jordaan heen. Een nieuwe start van het leven, een nieuwe intocht in de beloften.

Johannes de Doper is ermee begonnen. Jezus heeft bevel gegeven ermee door te gaan. Er is wel wat veranderd. Wij worden gedoopt in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest. Zo deed Johannes dat niet. Maar de betekenis van het onderdompelen in het water is gelijk gebleven: onder belijdenis van de zonden maak je in Gods genade een nieuwe start.

Misschien ben jij gedoopt. Vroeger, of nog niet zo lang geleden. Maar vergis je niet door te denken dat bekering dan niet meer nodig is. Maak niet de fout door de betekenis van de doop vooral zien voor kleine kinderen, die in het verbond van God worden opgenomen. Zonden belijden en van genade leven, die beweging heeft je doop al in je leven aangebracht. Zodat je dat blijft doen. De doop gaat je leven lang mee.

Bekering is een blijvende oproep, ook voor gelovige mensen. Je zonden erkennen en belijden, hoort bij geloven. De ene keer gaat dat dieper en ingrijpender dan de andere keer. Soms weet je best dat je fout zit. Soms kom je er plotseling achter dat je iets al heel lang verkeerd doet. Doe dan de doopbeweging: zonden belijden en genade ontvangen. Nee, niet door je opnieuw te laten dopen. Maar door je doop weer nieuwe kleur te geven. In je bekering: breken met je zonden en nieuwe toewijding aan de Heer. Een nieuwe start.

** dat heeft gevolgen voor het leven **

'Kom tot inkeer, het Koninkrijk van de hemel is nabij.' Johannes' woorden klinken nog steeds. Ze worden vandaag ook uitgesproken. Voor uw en mijn oren. Want God komt zelf. Ruim de zonden op. Zoek nieuwe toewijding. De deur staat nog open. Gebruik de beweging van je doop. En laat je zuiveren en redden. Met blijvende gevolgen voor je leven.

Ze hebben hun schrijftafeltjes in de hand. En met hun stiften krassen ze hun bevindingen in. Geen detail ontgaat hen. Geen woord missen ze. Ze moeten immers straks in Jeruzalem rapporteren. Als onderzoekscommissie komen ze de Doper bekijken. De Farizeeën en Sadduceeën. Johannes valt heel scherp tegen hen uit. 'Addereengebroad. Kinderen van de slang. Wie heeft jullie wijsgemaakt dat je veilig bent voor het komende oordeel? Kom ook tot inkeer! Verschuil je niet achter Abraham. Vlucht in de doop. En laat de bijbehorende vruchten zien.'

Johannes is vlijmscherp. Vruchten van de bekering wil hij zien bij iedereen die naar hem toekomt. Vruchten die een nieuw leven waardig zijn... Wat zijn die vruchten? Welke vruchten horen bij de bekering? Zijn dat de goede werken die bij het geloof horen? Ja, dat ook wel, maar eerst is dat iets anders. Paulus schrijft aan de gemeente van Korinte over een scherpe boodschap die hij bracht. En die de nodige emotie opriepen. Maar het had positieve gevolgen. Paulus noemt zeven gevolgen van echte bekering. Inzet, verdediging, verontwaardiging, respect, verlangen, ijver en heiliging. Ze zijn het waard om uitgebreider te overdenken. Maar ze maken duidelijk hoe anders het leven wordt, wanneer een mens gehoor geeft aan de oproep tot inkeer. Op die basis verandert het leven

Bekering is zichtbaar. Johannes vraagt ernaar. En reageert heel scherp, wanneer deze vruchten niet te zien zijn. Want bekering verandert een mens. Dat kan niet ongemerkt passeren.

** ter voorbereiding op de toekomst **

Johannes wijst op de toekomst. De tijd van God komt eraan. De nieuwe wereld. Te beginnen met de komst van de Heer. Bekering wordt gevraagd en toewijding aan God. Zo bereidt hij Israël voor op de komst van Jezus Christus. Maar met die komst is Johannes' prediking niet verstomd. Hij sprak over een die komt dopen met de heilige Geest en met vuur. Jezus zet deze prediking voort: ook wij worden gewezen op de toekomst. De tijd van God komt eraan. Hij komt in zijn openlijke heiligheid en liefde. Daarom is voorbereiding op de wederkomst nodig. Voorbereiding door bekering en nieuwe toewijding.

Wij leven in de tijd voor de komst. Het vuur van de verwachting dreigt steeds af te koelen. De wereld gaat toch gewoon door? Vergisten de apostelen zich niet, toen ze zeiden dat het Koninkrijk nabij was? Nee, toch niet. Die toekomst ligt nog open. Aan die toekomst wordt nu gewerkt. Door Jezus Christus vanuit de hemel. Hij die bezig is te dopen met de heilige Geest en met vuur. Hij stort de Heilige Geest uit ter bemoediging en ondersteuning. En Hij zal ook het vuur van het oordeel over de aarde laten gaan ter zuivering en bestraffing. Hoe lang het duurt, weet niemand. Maar het zal eens komen, dat uiteindelijk de profetie van Jesaja in vervulling gaat: Zie, hier is uw God. Hij zal de leiding nemen en zijn kudde weiden als een herder en in zijn arm de lammeren dragen.

Dat is de toekomst. De adventstijd helpt om de verwachting weer op spanning te krijgen. De beslissing over de toekomst valt in het heden. Pak de voorbereiding serieus op. De beloften gaan gepaard met het bevel van boete en bekering. Die ernst hoort bij het christelijk geloof. Naast alle vreugde en alle vertrouwen die de Here geeft. Onze God komt. Maak de paden recht. Kom tot inkeer. Want Hij komt.

Amen.